

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
Цивільного захисту
(назва факультету/підрозділу)
Соціально-гуманітарних дисциплін
(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

(назва навчальної дисципліни)

загальна обов'язкова навчальна дисципліна

за освітньо-професійною програмою – «Пожежна безпека»
назва освітньої програми

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
найменування освітнього ступеня

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
код та найменування галузі знань

за спеціальністю 261 «Пожежна безпека»
код та найменування спеціальності

мова навчання – українська

Рекомендовано кафедрою
соціально-гуманітарних дисциплін
на 2024 – 2025 навчальний рік.
Протокол № 13 від «28» серпня 2024 року

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Філософія»
(назва навчальної дисципліни)

2024 рік

Філософія історично є найбільш абстрактним рівнем самоусвідомлення та пізнавальної діяльності взагалі. Особливістю курсу «Філософії» є те, що компетентності, набуттю яких він сприяє, покликані стати інтеграторами множини дисциплін професійної і спеціальної підготовки студентів. Перевагами курсу є й те, що філософська рефлексія механізмів та специфіки продукування сучасного наукового та науково-практичного знання – це необхідна складова успішної фахової діяльності майбутнього бакалавра.

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія», сприятимуть формуванню у здобувачів теоретичних засад духовної культури особистості, які відповідають сучасним викликам та запитам, що постають у практичній діяльності майбутніх бакалаврів. Набуті знання створюють зрозумілий, двосторонній та продуктивний взаємозв'язок програми навчальної дисципліни зі змістом всієї освітньої програми. Адже курс «Філософія» інтегрується не лише з курсами «Політології», «Соціології», «Історії та культури України», «Фізики», а й з усім комплексом навчальних дисциплін, що спрямовано на реалізацію в освітній діяльності принципу міждисциплінарної взаємодії.

Знання з курсу сприятимуть зростанню рівня фахової компетентності спеціалістів технічного профілю, допоможуть орієнтуватися в сучасному просторі культури, протегуватимуть формуванню їх активної громадянської позиції.

Процес навчання відбувається у відповідності з особистісно-орієнтованою моделлю і системно-діяльнісним підходом.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Вороновська Людмила Григорівна, доцент кафедри суспільних наук факультету цивільного захисту, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 413. Номер телефону: 050-944-18-81
E-mail	Людмила Вороновська <voronovska_liudmyla@chipb.org.in>
Наукові інтереси	Стосуються проблематики розвитку професійних компетенцій, комунікації.
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації та здійснення наукової діяльності; досвід проектної роботи.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат філософських наук за спеціальністю 09.00.11 «Релігієзнавство». Автор та співавтор 4 колективних монографій, понад 30 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті інституту (<https://chipb.dsns.gov.ua/ua/Osvitnya-diyalnist.html>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 245. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування в майбутнього фахівця світоглядної культури, чітких знань щодо сутності філософії, її структури, усвідомлення об'єктивної й суб'єктивної реальності, розкриття основного змісту пізнавальної діяльності, оволодіння системою філософських категорій, типологією філософських систем, розуміння філософського вчення про розвиток і законів діалектики, практичного способу людського буття в природному та соціальному культурному просторі, визначення мети і цінності людської життєдіяльності в суспільстві, характеристика людського буття в соціальному культурному просторі.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- проблемно-методологічної специфіки філософської культури;
- категоріального апарату філософських систем діалектичної традиції;
- провідних концепцій філософії у їх проекції на онтологічну, гносеологічну, антропологічну, соціальну, етичну, естетичну проблематику;
- головних напрямів інтерпретації об'єктивної та суб'єктивної реальності в якості способів осмислення основного питання філософії;
- сутність глобалізації як соціально-екологічного процесу, глобальних проблем сучасності;
- засад і змістовної специфіки культурних практик: релігії та релігійності, моралі та моральності, естетичного і художнього виміру світовідношення людини;

уміння/навички:

- орієнтуватись у філософській проблематиці, осмислювати філософські тексти;
- аналізувати і прогнозувати суспільні явища й процеси;
- грамотно мислити і формулювати свої думки, володіти логікою;
- інтерпретувати явища культури в їх світоглядних засадах (відносно практики цивілізації та культурного процесу);

комунікацію:

- здатність працювати в команді;
- здатність мотивувати людей та рухатися до нової мети;
- донесення до свого соціального оточення ідей, проблем, власного досвіду та аргументації;

-- збір, інтерпретація та застосування даних;

відповідальність та автономію:

– здатність працювати автономно;

– здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтовані рішення.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>обов'язкова загальна</i>	<i>обов'язкова загальна</i>
Рік підготовки	2024-2025	2024-2025
Семестр	3	3
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3,0	3,0
- кількість модулів	2	2
- загальна кількість годин	90	90
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	22	6
- практичні заняття (годин)	-	-
- семінарські заняття (годин)	24	2
- лабораторні заняття (годин)	-	
- курсовий проект (робота) (годин)	-	
- інші види занять (годин)	-	
- самостійна робота (годин)	44	82
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	Екзамен	Екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання отримані у шкільному курсі з навчальної дисципліни «Історія України», навчальної дисципліни «Людина і світ».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Пожежна безпека», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій	ПРН03
Дисциплінарні результати навчання	<i>аббревіатура</i>

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	К03
Очікувані компетентності з дисципліни	<i>аббревіатура</i>

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ФІЛОСОФІЇ, ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ ТА ГОЛОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Тема №1. Предмет філософії та її роль у суспільстві.

Соціально-культурні передумови виникнення філософії. Філософія і світогляд. Історичні типи світогляду та його особливості. Взаємозв'язок і розвиток міфології, релігії та філософії. Зародження філософської думки. Ідея мудрості. Предмет філософії. Основне коло філософських питань: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Специфіка філософського усвідомлення світу. Методи філософії. «Основне питання філософії» як філософська проблема. Соціальна спрямованість філософського знання. Місце і роль філософії у сучасному суспільному житті. Головні функції філософії. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Філософське обґрунтування гуманізму. Головні напрями філософії.

Тема №2. Філософія Стародавнього Сходу.

Особливості східної і західної парадигм (моделей) філософування. Історичні, соціально-політичні передумови та духовні джерела давньоіндійської філософії. Ортодоксальні (класичні) та неортодоксальні (некласичні) філософські школи давньоіндійської філософії. Конфуціанство та даосизм як основні школи давньокитайської філософії.

Тема №3. Стародавня філософія Греції.

Історичні етапи розвитку античної філософії. Основні риси античної філософії; об'єктивізм, універсалізм, інтелектуалізм, фіналізм. Від хаосу до космосу. Натурфілософський характер досократичної філософії, її універсалістські орієнтації (Мілетська школа, Геракліт, Піфагореїзм). Криза унітарних засад мислення (Елейська школа). Плюралістична тенденція філософського освоєння світу (Емпедокл, Анаксагор, Демокріт). Класична еллінська філософія (софісти, Сократ, Платон, сократичні школи, Аристотель). Проблема буття, людини та суспільства в античній філософії. Антропоцентризм грецької просвіти. Антична діалектика. Філософія еллізму (епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм). Філософія давнього Риму (М.Цицерон, Л.Кар). Давньоримський стоїцизм (Л.Сенека, Марк Аврелій).

Тема №4. Західноєвропейська філософія від Середньовіччя до епохи Просвітництва.

Особливості середньовічного світогляду: креаціонізм. Духовна орієнтація середньовічної парадигми західноєвропейської філософії. Апологетика (західна і східна). Релігійний характер філософської думки. Діалог філософсько-теологічних концепцій стосовно розв'язання питання про співвідношення віри і розуму між Тертуліаном і Августиним, Ф.Аквінським і Д.Скотом. Християнський неоплатонізм (Плотін, Ямвліх, Прокл). Схоластика і екзистенційно-містична традиція середньовічної філософії. Суперечка про природу загальних понять: реалізм і номіналізм. Гуманістичний характер філософії епохи Відродження. Реформація. Пантеїстичний характер натурфілософії епохи Відродження (М.Коперник, Дж.Бруно, М.Кузанський). Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Г.Галілей). Суспільно-політичні погляди Н.Макіявеллі. Соціально-утопічне мислення (Т.Мор, Т.Кампанела). Філософські засади Реформації (М.Лютер, Ж.Кальвін).

Культурно-історичні передумови західноєвропейської філософії Нового часу (XVII - XVIII ст.). Наукова революція XVI - XVII ст. (І.Ньютон та її вплив на новочасну філософію. Проблема методу пізнання в новочасній філософії (Ф.Бекон, Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц). Контрверзні напрями розвитку новочасної філософії: раціоналізм і емпіризм, матеріалізм і ідеалізм, натуралізм (об'єктивізм) і суб'єктивізм, раціоналізм і ірраціоналізм. Створення механістичної картини світу. Поняття субстанції. Філософія просвітництва (Ш.Монтеск'є, Вольтер, Ж.Ж.Русо). Французький матеріалізм XVIII ст. (Ж.Ламетрі, П.Гольбах, К.Гельвецій). Антипросвітницький ідейний рух: романтизм.

Тема №5. Німецька класична філософія.

Фундатори німецької класичної філософії, її ідейні джерела та культурно-історичні передумови. Особливість нового типу філософування у царині гносеології та онтології. Переосмислення місця суб'єкта. Критична філософія Канта; сутність «коперніковського» перевороту у філософії. Вчення про два світи: світ ноуменів і феноменів. Пізнавальні здатності людині (чуттєвість, свідомість, розум). Розмежування науки і метафізики. Теоретичний і практичний розум. Етичний категоричний імператив.

Суб'єктивний ідеалізм Й.Фіхте. Структура фіхтеанського ідеалізму. Об'єктивний ідеалізм Ф.Шеллінга. Натурфілософія Шеллінга. Система об'єктивного ідеалізму Г.Гегеля. Тріадний принцип розвитку абсолютної ідеї. Принцип тотожності буття і мислення (Наука логіки). Вчення про категорії. Закони діалектики. Філософія духу. Гегелівська філософія історії. Суперечність між методом і системою філософії Гегеля.

Філософський антропологізм Л.Фойєрбаха. Філософія марксизму (К.Маркс, Ф.Енгельс): на зламі класичної і некласичної філософії.

Тема №6. Основні напрями розвитку сучасної світової філософії. Поняття сучасності (модерну) у філософії. Криза «новочасної» («новевропейської») філософії. Неокантіанство (Г.Коген, Е.Касієр, Г.Рікерт), неогегель'янство (Дж.Ройс, Б.Кроче, Ж.Іполіт) й неотомізм (Ю.Бохенський, Ж.Марітен, Е.Жільсон, Т. де Шарден) як спроби модернізації новочасної філософії.

Історичні етапи розвитку позитивізму: перший позитивізм (О.Конт), «другий позитивізм» — емпіріокритицизм (Е.Мах, Р.Авенаріус), «третій позитивізм» — неопозитивізм та його етапи розвитку: логічний позитивізм (Віденський гурток (А.Тарський, Р.Карнап), семантичний («лінгвістичний») позитивізм (Л.Вітгенштайн) та «постпозитивізм» (К.Попер). Аналітична філософія (Б.Расел, Дж.Мур). Феноменологія (Е.Гусерль).

Прагматистсько-діяльнісний поворот у філософії (Ч.Пірс, В.Джемс). Філософія пізнання і мови: структуралізм (К.Леві-Строс, М.Фуко, Ж.Лакан), герменевтика (Г.Гадамер). Неомарксизм XX ст., Франкфуртська школа (М.Горкгаймер, Т.Адорно, Ю.Габермас).

Напрями філософського ірраціоналізму: екзистенціальна філософія (С.К'єкегор) та її головні напрями: «фундаментальна онтологія» (М.Гайдегер), німецький екзистенціалізм (К.Ясперс), французький екзистенціалізм (Ж.-П.Сартр, «філософія абсурду» А.Камю), феноменологія (Е.Гусерля), філософія життя, персоналізм (Е.Мун'є), психоаналіз (З.Фройд, К.Юнг), інтуїтивізм (А.Бергсон).

Розмивання класичних світоглядних ціннісних засад у філософії постмодерну: деконструкція метафізики (Ж.Деріда), критика гранднарративів модерну (Ж.-Ф.Ліотар), підриву влади мовних матриць (Р.Барт).

Тема №7. Українська філософія ІХ — ХХІ ст.

Джерела української філософської культури. Особливості типу української філософської парадигми. Міфоепічний світогляд проукраїнського етносу (ІХ — ХІ ст.).

Становлення християнського світогляду на Русі. Двовір'я. Початки філософії в культурі Київської Русі Х—ХІІ ст. (Іларіон Київський, Кирило Філософ, Клим Смолятич „Бджола“).

Становлення християнського неоплатонізму ХІV—ХІVІ ст. (агіографія, ісихазм, ареопагітизм). Братські школи. Острозький культурний центр. Українські полемісти (Іван Вишенський). Києво-Могилянський колегіум (1632-1701). Розвиток філософії українського духу в Києво-Могилянській академії (1701 - 1818).

Г.Сковорода — родоначальник української класичної філософії. Українське просвітництво. Філософія культури українського бароко. Український романтизм (М.Гоголь, М.Костомаров, П.Куліш, Т.Шевченко та ін.). Академічна філософія в Україні: філософія серця П.Юркевича. Філософія української національної ідеї в кінці ХІХ—початку ХХ ст. (М.Драгоманов, І.Франко, М.Грушевський, Д.Донцов, В.Липинський). Філософія мови О.Потебні. Філософія української діаспори (Д.Чижевський, І.Лисяк-Рудницький, І.Мірчук).

Українське філософське відродження 60-х років ХХ ст. (П.Копнін). Місце філософії у відродженні духовної культури українського народу.

Тема №8. Війна в Україні: національна філософія і синдром російського імперіалізму.

Що можна протиставити дискурсу "денацифікації та демілітаризації" росії щодо України? Що таке імперія та імперіалізм? Має залишитись лише один: уявлення американського політолога Філіпа Куїнсі Райта, які базуються ще на поглядах Полібія. Фрідріх Тенбрук про макроісторичний процес імперської експансії. Висновки Арнольда Тойнбі. Альберт Ейнштейн і британський філософ Бертран Рассел як визначні пацифісти: найближча перспектива – світова імперія. Порівняння росії та інших імперій. США як імперія-домінат та світовий гегемон у другій половині ХХ століття. Характерні риси чи засади Росії-СРСР як імперії. Росія – паразитарна та архаїчна цивілізація. Інтелектуально-концептуальний вимір російської цивілізації. Знищення інтелектуалізму та створення масового ресентиментального психозу в росії. Вироджений імперіалізм росії. Чи досягає росія своїх цілей у війні з Україною? Стратегічні цілі України у війні та у післявоєнному світі. Світова республіка-політія та українство.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 2. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ, ЛЮДИНИ ТА СУСПІЛЬСТВА

Тема №9. Філософія буття (онтологія).

Актуальність філософії буття. Сутність і основні проблеми буття. Буття і суще (онтологічне і онтичне). Основні категорії онтології: субстанція, простір, час, кількість, якість. Буття людини. Суспільне й індивідуальне буття людини. Форми життєвого світу людини: природний світ (довкілля, універсум артефактів), соціальний світ (соціум, етнос, держава), духовний світ (мораль, мистецтво, релігія, філософія).

Ідеальний і матеріальний модуси буття. Форми існування матерії. Свідомість як відображення буття. Структура свідомості. Форми свідомості. Відображення та його рівні. Свідомість і психіка. Свідомість і мова. Буття і субстанція.

Типи онтології: реалізм (матеріалізм), спіритуалізм (ідеалізм), монізм, плюралізм. Діалектичні закони розвитку буття. Проблема єдності світу. Онтологія і теологія. Ідея Бога.

Тема №10. Філософія пізнання (гносеологія). Пізнання як специфічна форма ставлення людини до світу. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Форми (чуттєве та раціональне) та рівні пізнання (емпіричний та теоретичний). Єдність чуттєвого і раціонального в пізнавальному процесі та його різновиди: повсякденно-практичне, ігрове, міфологічне, релігійне, художньо-образне, філософське, наукове.

Пізнання і творчість. Фантазія і продуктивне уявлення. Творчість і інтуїція. Пояснення й розуміння. Раціональне пізнання і практика. Пізнання і знання. Проблеми істини. Істина монологічна (наукова, «епістема») і поліфонічна (філософська, «алетейя»). Критерії істини. Істина і цінність. Істина і мудрість. Рівні знання: віра (гносеологічна віра - believe і релігійна віра - faith), гадка («дока»), дискурсивне («епістемне») знання, «софійне» знання (мудрість). Класична концепція істини та її альтернативи в сучасній філософії: когерентна, прагматична, конвенціоналізм, прагматизм, логічний позитивізм, дискурсивна.

Тема №11. Логіка та методологія наукового пізнання. Мислення як ідеальний процес відображення дійсності свідомістю. Предмет логіки як філософської науки про форми та закони мислення. Основні форми логічного мислення: поняття, судження, умовивід. Логічна помилка та її різновиди. Основні формально-логічні закони.

Логіка поняття. Логічні операції з поняттями (обмеження та узагальнення понять, визначення понять, поділ понять) та їх правила.

Логіка судження (висловлювання). Види суджень: прості і складні судження. Логічна структура суджень. Об'єднана кількісно-якісна характеристика простих категоричних суджень. Види складних суджень. Поняття формалізації. Відношення між судженнями: «логічний квадрат».

Логіка умовиводу. Види умовиводів: дедукція, індукція, традукція. Силогістика. Простий категоричний силіогізм, його правила, фігури і модуси. Ентимема. Полісиліогізм. Умовиводи із складних суджень-засновків. Логіка доведення і спростування. Способи і правила прямого і непрямого (апалогічного) доведення і спростування.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти (очна (денна) або заочна (дистанційна))					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
3- й семестр						
Модуль 1. СУТНІСТЬ ФІЛОСОФІЇ, ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ ТА ГОЛОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ						
Тема 1. Предмет філософії та її роль у суспільстві		2	2		4	
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу		2	2		4	

Тема 3. Стародавня філософія Греції		2	2		4	
Тема 4. Західноєвропейська філософія від Середньовіччя до епохи Просвітництва		2	2		4	
Тема 5. Німецька класична філософія		2	2		4	
Тема 6. Основні напрями розвитку сучасної світової філософії		2	2		4	
Тема 7. Українська філософія IX – XXI ст.		2	2		4	
Тема 8. Війна в Україні: національна філософія і синдром російського імперіалізму		2	2		4	
Разом за модулем 1		16	16		32	
Модуль 2. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ, ЛЮДИНИ ТА СУСПІЛЬСТВА						
Тема 9. Філософія буття (онтологія)		2	2		4	
Тема 10. Філософія пізнання (гносеологія)		2	2		4	
Тема 11. Логіка та методологія наукового пізнання		2	2		4	
Разом за модулем 2		6	6		16	

Разом		22	22		46	2
-------	--	----	----	--	----	---

Індивідуальні завдання (орієнтовна тематика індивідуальних завдань):

З навчальної дисципліни «Філософія» у якості виконання індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти запропоновано виконання рефератів. Тематика рефератів повинна мати гуманітарно-просвітницьку та філософську спрямованість. Окрім запропонованих для написання тем здобувач може обрати власну, вільну тему. Відпрацьоване індивідуальне завдання є елементом допуску до здавання підсумкового контролю за навчальною дисципліною та відноситься до категорії відпрацьованих звітних матеріалів навчання за даною навчальною дисципліною. Реферат відпрацьовується кожним здобувачем вищої освіти відповідно до вказівок стосовно написання рефератів. Викладачем оцінюється розуміння здобувачем вищої освіти висвітленої теми, послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (рефератів).

1. Предмет і функції філософії.
2. Філософсько-правові ідеї даосизму.
3. Специфіка філософського пізнання.
4. Єдність простору і часу в природничому пізнанні.
5. Діалектична тріада Г.В.Ф. Гегеля.
6. Філософія Л. Фейєрбаха.
7. Предметна сфера діалектичного дискурсу К. Маркса.
8. Розум як еволюційний набуток людства.
9. Поняття про ноосферу у В. Вернадського.
10. Штучні мови як набуток цивілізації.
11. Логіка і мова.
12. Закони правильного мислення.
13. Взаємозв'язок суб'єкта й об'єкта пізнання у вченні І. Канта.
14. Знання і віра: розбіжність і взаємозумовленість.
15. Релігійна, біологічна, екзистенціально-філософська інтерпретація людини.
16. Людина як самодіяльність. Діяльність, творчість, гра.
17. Смысл життя та щастя людини.
18. Тема символічного безсмертя в культурі.
19. Філософські концепції волі.
20. Типи соціальних відносин.
21. Поняття свободи, його інтерпретації.
22. Вибір і відповідальність.

23. Проблема свободи та цивілізація.
24. Індустріальне суспільство.
25. Виникнення течій християнства.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційний залік, стандартизовані тести, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного та підсумкового контролю, які застосовуються під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія»:

Поточний контроль засвоєння вивченого матеріалу здійснюється на кожному семінарському занятті шляхом проведення усного опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння попередньо викладеного навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль може проводитися наступними способами:

– усне опитування – застосовується під час проведення навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу попереднього заняття;

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачами вищої освіти модульного контрольного завдання. Під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія» проводиться два модульних контролю для здобувачів денної форми навчання та один модульний контроль для здобувачів заочної форми навчання.

Підсумкова оцінка за вивчений модуль визначається як сума поточних оцінок (балів) за вивченим модулем. Оцінювання кожного модуля необхідно проводити таким чином, щоб звітність за результатами засвоєння модуля була як за обов'язкові види робіт так і за допоміжні завдання (активність та успішність здобувачів вищої освіти під час проведення семінарів (для денної форми навчання), відпрацювання рефератів, доповідей, презентацій тощо).

Підсумкова оцінка визначається за результатами отриманих модульних оцінок (балів) за усі модулі та відповіді на екзамені.

З навчальної дисципліни «Філософія» підсумковою формою контролю є екзамен по завершенню вивчення навчальної дисципліни (3-й семестр).

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: *екзамен*

Очна форма											
Розподіл балів											
Модуль 1						Модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	Модульна контрольна робота
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	10
Індивідуальна самостійна робота						Підсумковий контроль (екзамен)					Сума балів за дисципліну
6						40					100

Засоби провадження освітньої діяльності

При вивченні навчальної дисципліни «Філософія» здебільшого заняття проводяться в аудиторіях загального користування.

На зовнішньому інформаційному ресурсі НУЦЗ України (<https://nuczu.edu.ua/ukr/>), на кафедральній сторінці за адресою <http://psi.nuczu.edu.ua/uk/navchalnyi-kontent-dlia-dystantsiinoho-navchannia> розташовані тексти лекцій, завдання для самостійної підготовки, методичні розробки з проведення семінарських занять, список рекомендованої літератури, додатковий необхідний матеріал.

Для проведення поточного та підсумкового контролю використовується система тестування Open TEST 2.3.0.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма вищої освіти «Пожежна безпека» за спеціальністю 261 "Пожежна безпека" галузі знань 26 "Цивільна безпека" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. http://pb.nuczu.edu.ua/images/fpb/osvitni-programi/bakalavrat_pershiiy.pdf
2. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> .
3. Філософія: підручник для здобувачів вищої освіти /авт. кол.; за ред. О.В. Рябініної, Л.І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286с.
4. Данильян О.Г. Філософія: Підручник / О.Г. Данильян, В.М. Тараненко. – Х. : Право, 2012.
5. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навчальний посібник. – К.

: Центр навчальної літератури, Інкос, 2006.

6. Причепій Є.М. Філософія: Підручник / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. – К. : Академвидав, 2005.

7. Філософія: Навчальний посібник / за ред. І.Ф. Надольного. – К. : Вікар, 2004.

8. Філософія : Курс лекцій / Бичко В.І., Табачковський В.Г., Горак Г.І. та ін. — 2-е вид. — К. : Либідь, 1994.

9. Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник. – К., 2001.

10. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст.: Курс лекцій. - К., 1994.

11. Історія світової культури./за ред. Л.Т. Левчук, В.І. Панченко, та ін. – К.: Либідь, 2000.

12. Каріков С.А. Філософія. Розділи: Філософська антропологія, соціальна філософія, філософія культури: навчальний посібник. – Х. : НУЦЗУ, 2011.

13. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. - К., 1992.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua>. - Офіційний сайт «Міністерство освіти і науки України»

2. <http://www.osvita.org.ua> - Освітній портал

3. nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

4. korolenko.kharkov.com. – Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка

5. ScienceDirect Freedom Collection – Повнотекстова база даних видавничої корпорації Elsevier

6. SciVerse Scopus – Реферативна база даних та наукометрична платформа видавничої корпорації Elsevier

7. www.liga.net – Комплексна система інформаційно-правового забезпечення.

Розробник:

_____ Людмила ВОРОНОВСЬКА